

Energieffektivisering

Til tross for at regjeringen i statsbudsjettet for 2025 fremhever energieffektivisering, er det i realiteten en reduksjon i midler til tiltak rettet mot husholdninger. Energiministerens uttalelse om at regjeringen har satt energieffektivisering høyt på agendaen stemmer ikke med de faktiske bevilgningene. Forslaget til statsbudsjett for 2025 gir dessuten ikke den nødvendige kontinuiteten fra fjorårets budsjett - og det løftet i bevilgninger vi faktisk trenger. Vi har ikke tid til et hvileskjær når tydelige mål skal nås i 2030.

Rent konkret foreslår regjeringen å bevilge 887 millioner kroner til energiltak i bygg. Det er en vesentlig lavere sum enn i 2024. Norske Trevarer mener denne nedgangen er uheldig, ettersom energieffektivisering av norske hjem kan gi betydelige reduksjoner i energiforbruk og er et avgjørende tiltak for å nå klimamålene.

Undersøkelser viser at det er stor vilje blant nordmenn til å energieffektivisere boligene sine, men det er en rekke barrierer, herunder økonomi, som gjør at de ikke investerer i slike tiltak. Om de hadde fått støtte ville flest byttet ut vinduer, som kan gi en reduksjon i strømutfgifter på opp til 40 prosent. I følge prognosesenteret har det vært en nedgang i salg av vinduer på 22 prosent for årene 2022-23, og det ligger an til en nedgang på 5 prosent i år. Vindusmarkedet har blitt påvirket av nedgang i boligbyggingen og redusert etterspørsel etter ROT-arbeider, som følge av stigende renter og høye byggekostnader.

Som Norske Trevarer også tidligere har varslet denne komiteen om så bekymrer det oss at folk fremdeles velger 2-lagsglass når de investerer i nye vinduer som ikke gir den strømspare-effekten som lavenergivinduer med 3-lags glass gir. Oppdaterte tall fra Prognosesenteret (september 2024) viser at andelen vinduer med 2-lags glass gikk ytterligere ned i 2023 og sto for rundt 55 prosent av det estimerte forbruket i 2023, mens andelen vinduer med 3-lags glass økte til rundt 45 prosent i fjor. I 2024 estimeres en utflating for 2-lags vinduer og videre svak nedgang for 3-lags vinduer, mens det de neste to årene ventes vekst for begge typer.

Det er derfor viktig at folk incentiveres til å velge 3-lagsvindu når de først skal investere i nye vinduer. Vi ber om at de økonomiske virkemidlene i 2025, må være på minst samme nivå som i 2024 for å sikre en faktisk omstilling.

Oppsummert ber vi om:

- 2,0 milliarder kroner til modne energiltak i husholdninger i 2025 fra Enova
- 1,0 milliard kroner til energiltak i yrkesbygg
- 700 millioner kroner i Energitilskuddsordningen, løses med en utvidet frist for gjennomføring av energiltak i næringslivet (ingen provenyeffekt).

Behov for returordning for alle isolerglassruter

Næringslivet møter stadig høyere krav til ombruk, materialgjenvinning og sirkulære produkter. Målet er at Norge skal være et foregangsland i utviklingen av en sirkulær økonomi, der knappe ressurser gjenbrukes og klimagassutslippene kuttes. Men skal vi nå målet om en sirkulær økonomi må det også på plass en ny returordning for vinduer og

vindusruter. I dag omfattes kun fem prosent av vinduene som kasseres av dagens produsentansvarsordning, til tross for at de fleste ruter inneholder miljøgifter som gjør vinduer til farlig avfall. Det betyr at glass fra en halv million vindusruter går til spille – hvert eneste år. Glasset graves ned på søppeldynga, uten at det blir gjenvunnet eller brukt på nytt.

Denne situasjonen er helt uholdbar for produsentene av vinduer og vindusruter, for glassmestere og ikke minst for bygg-, anlegg- og eiendomsbransjen, som er storbrukere av vindusruter. År for år øker nemlig kravene til at kasserte vindusruter skal bli materialgjenvunnet og deretter brukt på nytt i nye vindusruter. Med dagens ordning er det ikke mulig for disse aktørene å innfri forventingene og kravene som stilles.

Situasjonen er spesielt prekær fordi vindusruter lages av kvartssand, som er en meget begrenset ressurs. Glass fra vinduer som kasseres i Norge kunne blitt brukt til å lage over 30 000 nye trelags isolerglassruter hver eneste måned, men går i stedet til spille.

Dagens avfallsproblem vil vokse i årene som kommer. Om bare 15 år vil det årlige glassberget av 630.000 kasserte ruter ha økt til hele 1,4 millioner kasserte ruter årlig. Da vil ombruk og materialgjenvinning bli enda viktigere. Bransjen selv ønsker å bidra, men stoppes av dagens system. Bedriftene våre trenger en ny løsning – og det haster.

Vi har i dag en velfungerende ordning for retur av ruter, men denne omfatter bare én type ruter: PCB-ruter. Nå må vi sikre en løsning for de andre rutene, som utgjør 95 prosent av alle ruter som kasseres. Valget står mellom én felles løsning, eller et lappeteppe av løsninger. Et slikt lappeteppe vil være dårligere for miljøet og dyrere for både vanlige forbrukere og de store bedriftskundene.

Næringslivet selv ønsker seg én felles løsning: den allerede etablerte Ruteretur-ordningen. Dette veldrevne og kostnadseffektive systemet har vært landsdekkende siden oppstarten i 2002, og har 350 innsamlingspunkter over hele landet.

En utvidelse av dagens Ruteretur-ordning vil være bra for miljøet og klimaet, forenkle hverdagen for næringslivet og løse et stort avfallsproblem for samfunnet - raskt. Som regjeringen peker på i handlingsplanen for sirkulær økonomi, er bygg-, anleggs- og eiendomsnæringen den største enkeltkilden til avfall i Norge. Vindusruter utgjør problemavfall som utgjør et betydelig volum, og er dessuten spesielt viktig å materialgjenvinne siden ruter inneholder den svært begrensede ressursen kvartssand. Å øke materialgjenvinningen er dessuten avgjørende for å sikre norske bedrifters konkurranseevne.

Regjeringen har tidligere pekt på begrenset kapasitet i embetsverket som årsak til at dagens Ruteretur-ordning ikke har blitt utvidet til å gjelde alle isolerglassruter. Ruteretur har derfor fått utarbeidet et forslag til forskriftsendring, som må plass for å utvide dagens ordning.

Forslag til merknad:

Stortinget ber regjeringen snarest få på plass en forskriftsendring som sikrer innsamling og materialgjenvinning av alle isolerglassruter, og rapportere tilbake til Stortinget senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett i 2025.